

פרוטוקול מס' 132

מישיבת ועדה השירותים הציבוריים
מיום ה', כ' בתשרי תשל"ו (25.9.75), בשעה 12:30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ח. גרוסמן - היו"ר
י. בארי
א. גיבלבר
ה. זיידל
מ. חריש
מ. ידיד
מ. פרידמן
פ. שיינמן

מוזמנים:

ד"ר לנדר - מ"מ מנהל שרותי ריפוי, בריאות
א. לנגרמן - מ"מ מנכ"ל משרד הסעד
מ. שיפמן - סמנכ"ל משרד הסעד
י. קדמן - מזכיר ארגון עובדים סוציאליים
א. לאור - משרד האוצר

מזכירת הוועדה: ש. כרם

רשמה: א. עצמון

טדר היום: (1) חשבת משרד הבריאות בענין הצפיפות במחלקת היולדות של
אסף הרופא - שאילתא של חה"כ י. בארי.

(2) סקירת משרד הסעד על השינויים בשעורי התמיכה במשפחות
נזקקות.

1008

(נתקבל כיום 12.10.75)

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ח. גרוסמן:

יש לנו סעיף לבנוגע השאלתא של חה"כ בארי ואני מצאתי לנכון להזמין את נציגי משרד הבריאות להשיב עליה. השאלתא היתה בקשר למחלקת ילדים באספ הרופא שנסגרה לפי השמועה. אני אבקש מד"ר לנדר להשיב על השאלתא הזאת.

ד"ר לנדר:

ההתייחסות היא למחלקת הילדים אבל מחלקת הילדים בבית-חולים אסף הרופא ומחלקת היולדות קשורים זה בזה. לפני שלוש שנים נסגר בית היולדות ברחובות וסוכם שהמוסדות בסביבה יתחלקו בנטל של היולדות. נעשתה הרחבה של מחלקת היולדות באסף הרופא. למטרת ההרחבה הזאת נעשתה ריאורגניזציה פיזית בתוך הביחנים באסף הרופא והתוצאה היתה שמחלקת הילדים נסגרה והוסיפו מספר מיטות למחלקת היולדות.

עתה אתייחס לידלדות מבחינת מספר המיטות. באופן כללי במחלקת היולדות ישנה צפיפות - וזה משותף לכל בתי-החולים בארץ. התפוסה אינה יורדת מ-90% ובהרבה מקומות היא עולה על 100%, לפעמים ל-130%. יש כאן כמה אלמנטים - יולדות מעדיפות מוסדות מסויימים שיש להם יוקרה כמו תל-השומר, שם התפוסה תמיד 120%. באף מקום, פרט למקום אחד, אין ירידה מ-90% והמצב לא משביע רצון.

עקב כך מנהל הכללי של הביטוח הלאומי והמנהל הכללי של משרד הבריאות מינו ועדה משותפת של רופאים, אחיות, סוציולוגים וכלכלנים שיבדקו את סוגיית האישפוז של יולדות. הוועדה סיימה את עבודתה והגיעה למסקנות לפני כחודשיים. אני מציע שתעיינו בדו"ח של הוועדה ואינני חושב שצריך להוסיף על זה.

כאשר מדברים על יולדות צריך לדעת שבלידות יש ענין של עונתיות. ישנן תקופות שיש מיעוט בלידות וישנן תקופות שיש עלייה במספר הלידות. למעשה, תשעה חודשים לאחר החורף האחרון היינו עדים לעלייה במספר היולדות שפנו לבית-החולים אסף הרופא. כתוצאה מכך התהוותה צפיפות. המחלקה הזאת, הן היולדות והן הילודים, נמצאים תמיד מעל התקן. התופעה הזאת ידועה היטב.

באופן תכליתי המשימה היא לנסות לפזר את העול הכבד בצורה יותר שווה. היכן שיש תפוסה של 95% להעלות ל-105%. ומי שיש לו תפוסה של 120% שירד ל-115%. אנחנו נמצאים במגע עם קופת-חולים. משום מה יש מוסד אחד שאין אצלו ביקוש גדול כאשר אותה עיר עצמה פתח-תקוה התפוסה היתה 117% ואילו השרון היה 80% וכמה. הנשים מעדיפות מוסדות מסויימים, מעדיפות רופא מסויים או מיילדת מסויימת.

ה. זיידל: איך המצב בקריה?

ד"ר לנדר:

כעקרון הוא עמום כאשר מסתכלים על המספרים הממוצעים השנתיים בשנת 1974 התפוסה היתה 93%. כאשר שאלתי מדוע? - אמרו שהאוכלוסיה היא אוכלוסיה שאיננה בגיל הפוריות. בסופו של דבר האוכלוסיה של גוש דן נמצאת בהיקף גדול. גם תפוסה של 93% זה מעל תנאי אופטימום שנחשבים באופטימום מקצועי. פרט לזה כולם מצטיינים במוניטיין.

התפוסה בתל-השומר הגיעה ל-131.6%. אסותא - 118%. השרון 117%. מאיר 109%. צהלון 92%. הוועדה המליצה על תוספת של 125 מיטות. אני רוצה להוסיף שלפי התכנון הקיים הן תתווספנה כאשר תגיע השעה הזאת.

ד"ר לנדר:
בחל-גבורים יש 72 מיטות. ע"י השלמה של תל-השומר הם עשויים לקבל תוספת של 50 מיטות. אבל זה יהיה רק בשנות 79-80 אם הבנייה תהיה אופטימלית. עד אז ישנן כמה אפשרויות:

(1) לשכור מיטות כפי שעשינו. אני לא בטוח שבית-חולים אסותא, כבית-חולים פרטי ישכיר לנו את זה. (2) יש לנו זרבה בבית-חולים שמואל אבל יש לנו הרבה שותפים לדברים האלה. זה מה שאני יכול לומר בקצרה על היולדות.

לגבי היונקים - זה פונקציה של יולדות. אסף הרופא ידוע כממוקם שהוא לא פה ולא שם. יש לנו קושי למצוא אחיות. הפרסומים שמופיעים בעתונים גורמים לקושי נוסף במציאת כח-אדם, כי אנשים בורחים מהם.

י. בארי:
כמה מיטות היו בבית-חולים קפלן לפני שנסגר בית החולים ליולדות ברחובות? כמה באסף הרופא לפני הסגירה וכמה התווספו עקב הסגירה?

ד"ר לנדר:
עקב הסגירה של בית החולים ליולדות ברחובות הוסיפו לבית-חולים קפלן 12 מיטות וכן לאסף הרופא.

י. בארי:
נכון הדבר שהובטח להנהלת בית החולים אסף הרופא כבר לפני שנתיים בנין חדש למחלקה של יולדות ויונקים ועד עכשיו מאומה לא זז?

שנית - האם נכון שהתפוסה היא ל-42 יולדות והיום נמצא בה 70?

שלישית - האם נכון שלא רק התפוסה היא ל-42 אלא גם צוות האחיות הוא ל-42 וע"י זה שגדל ל-70 אז העומס נופל על אותו צוות בגודל הזה?

ד"ר לנדר:
לגבי השאלה הראשונה קיים תכנון שנגרר שנים של בניית האגף הזה.

פ. שינמן:
האם הסטטיסטיקה הזאת מבוססת על מספר ימים שנמצאת היולדת? - וכמה ימים?

ד"ר לנדר:
כדי להכיל את מספר היולדות הזה המדינה קבעה נורמה של מספר ימי אשפוז ליולדות שהיא מכוסה ע"י המוסד לביטוח לאומי וזה 4 ימים. החקופה בבית-חולים היא מקוצרת על-מנת להקל על העומס. מבחינת היולדות אין בזה שום סיכון.

מ. פרידמן:
אחה מדבר על תפוסה של 120%. החוויה כשלעצמה היא מפחידה והיא אחת החוויות הגדולות של האשה. אני שמעתי שיש תכנון לעוד 125 מיטות. שאלתי היא: באיזה מן אחוז תהיה התפוסה? - האם זה עונה על הדרישות? - מה צריך להיות התקציב לזה? - ומהו לוח הזמנים לביצוע?

ד"ר לנדר:
ההמלצות הן תיאורטיות. ודאי שקיים תכנון אבל הכל חלוי באפשרויות שלנו.

היו"ר ח. גרוסמן:
אבקש למסור לוועדה את הנתונים שמסרת לנו היום מהו המצב בכל בתי-היולדות

בארץ.

זוהי האינפורמציה הפורמלית של
הסטטיסטיקה. לי יש נתונים של הוועדה

ד"ר לנדר:

שעדיין לא פורסמו.

היו"ר ח. גרוסמן:

הבטחת ערכת הריאלי של תמיכת הסעד עם הנהגת הרפורמה

עתה נעבור לסעיף אחר בסדר היום שלנו.
זמנו ישיבה זו לענין של הכנסתם של משפחות מרובות ילדים. כאשר הכניסו
את הרפורמה הוכיחו לנו שקיצבאות הגימלא והנזקקים ביותר יצאו נשכרים
בכל המערכת החדשה הכלכלית והכספית.

קבלנו ממשרד הסעד את הטבלה של חודש
אוגוסט 1975 לגבי מכסות התמיכה - וזה לא כולל קי"ץ.

4 נפשות	1050 ל"י
5 נפשות	1175 "
6 נפשות	1300 "
7 נפשות	1425 "
8 נפשות	1550 "
9 נפשות	1675 "
10 נפשות	1800 "
12 נפשות	2050 "
14 נפשות	2300 "
15 נפשות	2425 "

אנחנו היינו קצת רגועים כאשר נראה
לנו שיש העלאה משמעותית שהיא משיגה את היוקר, אם נקח בחשבון את קי"ץ
שהוחלט עליו מאוחר יותר - לפי נקודות זיכוי.

לעומת זאת קבלנו טבלה ממר קדמן שהוא
המזכיר הכללי של העובדים הסוציאליים וישנה זעקה, כנראה מבוססת, שגם
הקיצבאות אינן בהתאם למה שנראה היה לנו. כלומר, שהגידול של הקיצבאות
עבור משפחות מחמש נפשות ומעלה איננו בהתאם למצב הכלכלי החדש שישנו
במדינה. אבל לפי דעתי זהו רק סעיף אחד. למשל, נראה היה לנו בתחום החינוך
כאשר העלו את שכר הלימוד בבתי-הספר התיכוניים, נראה היה שזה יפגע
במיעוטי יכולת. אחרי בדיקה הסתבר שזה לא בדיוק כך. הסתבר שהחישוב
לשכר לימוד מדורג הוא לפי הכנסה לנפש במשפחה. כלומר, במשפחה מרובת
ילדים ההכנסה לנפש היא נמוכה יותר ולכן הפטור הוא יותר גדול.

שנית - העלו את תקרת הפטור. במקום
חמש דרגות הכניסו 10 דרגות של תשלום. כלומר, העלאת תקרת הפטור בתשלום
שכר הלימוד היתה 425 ל"י לנפש, כמעט 100%. אפשר אולי להניח שהבעיה
של בתי-הספר איננה בעייה אבל הסתבר שזה לא כך. בינתיים השירות הסוציאלי
הצטמק. אמנם נכון שיש הקלות בענין שכר הלימוד אבל לעומת זאת ההוצאה
לילד בבית-הספר איננה מצטמצמת רק בשכר לימוד. גם בעבר זה לא היה כך.
עיקר ההוצאה על ילד זה הספרים, הלבוש, הטיול, ההזנה וכל יתר הדברים.
בתחומים האלה יש הצטמקות, אפילו בלי להיכנס לפרטים אני יכולה לקבוע
לפי הבחינה שלי שיש הצטמקות.

הפנייה שהיתה אלי מטעם העובדים
הסוציאליים מקודה בעיקר בתחום הזה של הצטמקות השירות למשפחות מרובות
ילדים וההשלכות על המשפחה כולה וההשפעה החברתית-סוציאלית במדינה
שחלק מהילדים יוכלו להתמיד בתיכון וחלק לא יוכלו להתמיד בתיכון.

ה"ר ח. גרוסמן:

גם בענין הקצבאות מסתבר שזה לא כך
כמו שקבלנו את הרושם וההסברים עוד משר

הסעד חזני המנוח.

פנתה אלי חה"כ מ. פרידמן באותו הנושא

ומצאתי לנכון לצרף את כל הפניות גם יחד ולכן זמנתי את הישיבה הזאת.

אני מוכרחה להודות שנראה היה לנו שהענין הזה של הילדים בתחום החינוך שהשלכה הישירה היא על הילד. כאשר היה דיון בוועדה החינוך נאמר אמנם שהעלו את הפטור של שכר הלימוד אבל אחר כך עברו לנושא שהוא חשוב ביותר והוא ענין השירות לילד השרות הסוציאלי. אז אמר שר החינוך זה לא שייך לי מה אתם רוצים ממני. בכל זאת היה נראה לי שיש להקים ועדה משותפת של ועדת החינוך ועדת השירותים הציבוריים כדי שתדון בנושא הזה כי אי אפשר לנתק את הדברים. האחראי על החינוך במדינה הוא משרד החינוך. המוסד לביטוח לאומי היה מוכן לקבל על עצמו את ענין ההזנה בבתי-הספר אבל טענתם של המורים היא שהם לא יוכלו לבצע זאת אלא רק במקומות איפוא שיש חדר אוכל. כלומר, במקום שאין חדר אוכל ושצריך לתת את השירות בתוך הכיתה, המורים הודיעו - ואני מתביישת לומר את חשונת המורים - כי ברגע שיכניסו את זה למקומות שאין בהם חדר אוכל והם יצטרכו לבצע זאת בכיתות זו הרעה בתנאי העבודה שלהם ובזכויות הסוציאליות שלהם. כאשר התחלתי לתמוה איך? - נציגי הסתדרות המורים הסבירו כי מתי אפשר לעשות את זה רק בהפסקה הגדולה ואז צריך להאריך את ההפסקה או לקצץ מהשיעור, או להוסיף 20 דקות לשיעור הלימוד. בשביל מורה עוד 20 דקות זה כרוך במטפלת וכו'. איך זה מתבצע בשנת הלימודים הזאת - אני לא בדקתי אבל כדאי לדעת את המצב. עתה אבקש ממר קדמן להסביר לנו את הנושא.

קדמן:

לפני שאסביר את הטבלה שמסרתי אני רוצה

להעיר שתי הערות: - (1) שהניתוח שלך

הוא מאד נכון. ההרגשה שלנו היא שיש טוטלית הרעה בתנאים בשירותים ובהכנסה למשפחות מרובות ילדים. אבל מה שבולט בצורה ברורה שבנושא הזה אין שום מדיניות אחידה. יד שמאל נותנת ויד ימין לוקחת. משרד ממשלתי אחד מעלה ומשרד ממשלתי אחר מוריד. בשום אופן איננו יכולים לקבל את הגישה של עניי משרד החינוך ועניי משרד הסעד - בשבילנו זה אותם ילדים.

אם יש הטבה בתנאי הפטור בשכר הלימוד

אז באותה שעה יש הרעה בולטת במשרד הסעד לגבי מענקים וכו'. סך הכל ישנה הרעה בתנאים של משפחות מרובות ילדים. מכל הדברים דבר אחד לא הזכרת והוא הרעה בתנאי הזכאות בצרכים מיוחדים.

(2) בימים הקרובים אני אשלח לוועדה

תזכיר מפורט שהכנו לגבי מצבם של אוכלוסיית משפחות מרובות ילדים אוכלוסיה שהיא נתמכת. חלקם הגדול של הנתונים נמסרו לנו ע"י משרד הסעד - וכיצד מתבטאת ההרעה בתנאים לגבי אוכלוסיה זו.

לגבי התמיכות - תמיכות הסעד כפי שמופיעות

בטבלה מורכבות משלושה גורמים: (1) מכסת סעד שהיא מכסה שנוחן משרד הסעד כתמיכה או השלמה למשפחות שהכנסתם נמוכה. (2) קיצבאות לילדים מה שנקרא ממ"י שניתן ע"י המוסד לביטוח לאומי לילדים למשפחות מרובות ילדים. (3) קי"ץ, קיצבאות לילדים שניתנות לחלק מהאוכלוסיה של משפחות מרובות ילדים.

היו אלי פניות של אנשים יהודים שלא

שרתו בצבא ועדיין אינם מקבלים קי"ץ.

אלו הם שלושה גורמים שמהווים את

הקיצבה שמקבלת משפחה בסך הכל ההכנסות שלה מהמוסד לביטוח לאומי וממשרד הסעד. בדקנו בינואר 1975 את מיכסות הסעד החדשות שהתפרסמו ובדקנו אותן באוגוסט 1975, כולל ממ"י וקי"ץ וכאשר משווים את הדברים מתברר שיש ירידה בהכנסה.

י. קדמן:

אם אני לוקח את מכסת הסעד גרידא שהיתה
בינואר עד יולי, לפי נפש, זה מגיע
לסכום של 1108 ל"י בחודש לעומת חודש אוגוסט שהמיכסה היא 850 ל"י בחודש.
כלומר, מינוס 258 ל"י בחודש. אני מציין את העובדה הזאת למרות שיגידו
שקיצבאות הילדים עלו.

צריך לזכור שקיצבאות לילדים מקבלת כל

האוכלוסיה במדינת ישראל ללא הבדל בהכנסות. כלומר, גם משפחה בת חמש נפשות
גם אם הכנסתה גבוהה מקבלת קיצבת ממ"י בשיעורים הגבוהים החדשים. יוצא
שם אתה מעלה את קיצבאות הילדים לכלל האוכלוסיה ובעת ובעונה אחת אתה
מוריד את תמיכות הסעד לאוכלוסיה הנתמכת הרי שבתקופה מסויימת אתה מקזז
את הקיצבה בילדים בה בשעה שאתה נותן לילד האחר יותר. לכן חשוב לראות
שיש כאן ירידה של 258 ל"י בחודש.

מ. ידיד:

לעומת זאת במס-הכנסה זה משתקף לגבי
אלה שמרוויחים יותר.

י. קדמן:

לדעת כלכלנים זו לא אוכלוסיה שנהנית
מהרפורמה.

י. בארי:

השאלה אם אחרים, בסופו של דבר, יצאו
נשכרים מזה?

י. קדמן:

היום אין מיסוי על קיצבאות ילדים ואפשר
לבדוק זאת דרך הרפורמה שלא התקיימה ההעלאה

בקיצבת הילדים.

הנתון השני - כאשר מצרפים את מיכסות

הסעד עם קיצבאות הילדים ישנה ירידה בתמיכה הכוללת. אם משפחה בת חמש
נפשות היה לה בינואר מיכסה של 1201 ל"י בחודש הרי בחודש אוגוסט היה לה
1,175 ל"י בחודש. כלומר, ישנה ירידה בסכום. אותו הדבר לגבי 6-7 נפשות
יש הבדלים ב-15 וב-7 לירות לרעה.

לגבי מכסות פלוס ממ"י פלוס קי"ץ כאן

ישנה עלייה קטנה ביותר כאשר משפחה בת חמש נפשות קיבלה בחודש ינואר
סכום של 1,226 ל"י ובחודש אוגוסט סכום של 1,250 ל"י. כלומר, המשפחה
הזאת מקבלת 24 לירות יותר לחודש זה עלייה של 2% מהמכסה. אינני יודע
אם משהו החליט שלא צריכה להיות עלייה למשפחות כאלה בכלל? - מדוע נתנו
24 לירות בלבד? - ואם צריך לתת פיצוי, האם סכום של 24 ל"י זה פיצוי?

לגבי שש נפשות זה קצת יותר. בתודש ינואר

קיבלו סך של 1,415 ל"י ובחודש אוגוסט 1,475 ל"י. כלומר, 10 לירות חוספת
לנפש לחודש. נאמר לנו שזה פיצוי של 10% כפי שהיה לכל השכירים במשק.
התמונה היא 2% בלבד.

ישנה אמנם הקלה מסויימת לחלק מהאוכלוסיה

עודש אוקטובר כאשר האוכלוסיה שהיתה נתמכת מקבלת בצ"ק נפרד חוספת של
200 ל"י ועוד 90 שביחד זה 1108 ל"י. האוכלוסיה שכבר נתמכת לא תקבל פחות
מיכסת סעד אבל זה לא נותן תשובה לאותה אוכלוסיה שלא היתה נתמכת. היום
יגיע שני סוגי נתמכים: - נתמכים של חמש נפשות שיקבלו סך של 850 ל"י
ונתמכים אחרים שיקבלו סך של 1108 ל"י בחודש. ובאוקטובר כולם יקבלו 850
ל"י בחודש. ישנו מצב חמור מאד לגבי מענקים בכל הנוגע לילדים בבית-הספר.
ישנה הרעה חמורה בכל הנושא שנקרא עזרה אחרת, זה כולל צרכים רפואיים. את
התמונה המפורטת ניתן יותר מאוחר מכיון שזה נמצא כרגע בהדפסה.

א. לנגרמן:

הגשתי לכם מסמך ואני מצטער שלא יכולתי להגיש אותו לפני הישיבה כי רק אתמול סיימתי אותו. לפני שניגש לניחוח הטבלה אני רוצה להגיד מספר דברים כדי להבהיר את אותם הנתונים שאני רוצה להצביע עליהם.

בהסתוריה הארוכה של התמיכות היא עברה לגוללים מגלגולים שונים כאשר בחקופה שלפני שנתיים היא היתה תמיכה בלעדית ראשונית. לאחר מכן התווספו קיצבאות הילדים וקי"ץ והכנסות אשר חייבו אותנו לעדכן את אותם הסכומים.

ההתפתחות השניה שצריך להבהיר אותה כאן - בשעתו, בשנה הקודמת בנובמבר שעבר, כאשר הממשלה החליטה על המדיניות הכלכלית החדשה היא החליטה על מתן פיצוי למקבלי הקיצבאות. זה מתייחס לאוכלוסיה הנחמכת ע"י משרד הסעד ושל המוסד לביטוח לאומי. לאותה עת השכירים לא קיבלו דבר על ההתייקרות. אלא שהמו"מ לגבי שכירים אמור היה לתקופה בשלב מאוחר יותר.

דבר שלישי - מכיון שחישוב תוספת היוקר בהתאם למסורת נעשה פעמיים בשנה ובהתאם לזה הועלו פעם בשנה או פעמיים הסכומים. היה הסכם בינינו לבין אגף התקציבים שלא נמתין עד לחישוב הסופי של התוספת יוקר אלא נתנו בינתיים מקדמות על-חשבון אותה תוספת יוקר שאמורה היתה להיות מחושבת בשלב מאוחר יותר. כאשר נעשה החישוב עדכנו את עצמנו בהתאם לחישוב. ההסדר הזה נמשך לא רק שנה אחת אלא למעלה משנתיים. כך שהשוואה מתאריך אחד לתאריך שני שתבוא ותאמר שיש לך תוספת של 2% כאשר היוקר הוא 10% היא איננה מדויקת משום שלאוכלוסיה הזאת ניתנה מקדמה. גם את זה צריך לקחת בחשבון כאשר אבהיר את הנתונים.

גם המוסד לביטוח לאומי נתן מקדמות והאם זה נכנס בתוך זה?

ה. זיידל:

א. לאור:
בעוד שכלל האוכלוסיה לא קיבלה פיצוי בעד הפיחות של נובמבר האוכלוסיה הנחמכת ממשיכה לקבל מנובמבר פיצוי על הפיחות בשיעור של 20% - זה כלול בתוך הלוך.

א. לנגרמן:

אני הערתי זאת על-מנת להבהיר אחרי כן. לקחנו מרווח זמן של שנה עברנו את יולי על-מנת להכליל בתוכו את השיעור בגין הרפורמה. אינני עוסק ישירות במדיניות הכלכלית וברפורמה. הרפורמה היתה רפורמה על מיסוי ולא רפורמה על נושאים אחרים. היא לא רצתה באותה הזדמנות חגיגית לעשות רפורמה על נושאים אחרים. כל מונח הקיצבאות לילדים היום כבר לא במקום. כי שיטת הרפורמה הכניסה לנו מושגים אחרים של נקודות זיכוי, הממשלה קיבלה החלטה לחלק את נקודות הזיכוי תחת שתי כותרות: - (1) כפי שהיא ממ"י; (2) קי"ץ.

הערה נוספת שאני רוצה להבהיר אותה כדי שהטבלה תוכל להיות בהירה. בשלב מסויים החילוננו לשלם בשעתו מה שנקרא ישע. הישע הזה היה ילד שלישי של ילדי שכירים עובדים. גם נתמכי סעד קיבלו את התוספת הזאת של הילד השלישי. אותה הקיצבה שקיבל הילד השלישי במשך הזמן היא הפכה להיות חלק של קיצבאות הילדים. מיכסת התמיכה שלנו היתה מבוססת על עקרון של חישוב של סולם המבוגר הסטנדרטי. היא קבעה להפרשיות מסויימת או בסיס לנפש 2,3, ו-4. היא התבססה על ההנחה שההוצאה בגין שתי נפשות 100 לירות כאשר לנפש השלישית היא פחות מ-100 לירות. הבסיס התיר שכל נפש נוספת במשפחה זכאית לקבל תוספת עבור אותה הנפש. כאשר החלה הפעולה של קיצבאות המוסד לביטוח לאומי צריך היה להתחיל בביצוע שאדם לא יקבל כסף משני מקורות. לכן אותה טבלה הפכה להיות סקלה של שש נפשות כי החל מהנפש השישית נכנסו קיצבאות הילדים וקיצבאות הילדים החדשות זהות פחות או יותר לנפש שהיתה מגיעה לנפש היום.

א. לנגרמן:

כאשר היה מופעל העניין הזה לגבי ילד שלישי, היינו הנפש השישית במשפחה, לא קזזנו מקיצבת הנתמך עבור נפש חמישית את הסכום שהוא קיבל עבור הילד השלישי מהמוסד לביטוח לאומי. כלומר, הוא קיבל פעמיים תשלום. הוא קיבל את ערכה של הנפש החמישית לפי סולם מבוגר סטנדרטי לחמיכות. בנוסף לזה קיבל תשלום מהמוסד לביטוח לאומי. הסכום האחרון שלו היה 118 ל"י. עכשיו ישבנו על-מנת לבנות מחדש את הלוח של התמיכות כאשר בהתאם להסדר החדש כבר הילד השלישי מקבל שתי נקודות זיכוי שהן במידה זו או אחרת זהות להפרש שהנפש הזאת הייתה מקבלת לפי הסקלה הקודמת. לפי סולם המבוגר הסטנדרטי הקטנו את הסקלה שלנו לחמש נפשות במקום שש נפשות. למעשה, הקטנו לארבע נפשות כי החל מהנפש החמישית הוא מקבל את ה-200 לירות. בתוך זה יישרנו את מתן ההיתר או הפרוטקציה שנהנתה ממנו משפחה בת חמש נפשות. כך יוצא שבאופן יחסי היא קיבלה הכנסה קטנה יותר מאשר סדרי הגודל בסולם.

עכשיו מה קורה למעשה? - נסתכל בלוח מספר 3 ונראה את הלוח. לפי דעתי המכסה של היום היא יותר באשר היא כיסתה לו הוצאות יותר גדולות מאשר היא כיסתה לפני שנתיים ע"י זה שהוא מקבל היום מכסה באחוז גדול יותר של ההוצאות.

בלוח הזה ניסינו להשוות את מצבן של

שלוש קבוצות שבהן אנחנו קשורים במתן תמיכות. בשליש הראשון של הטבלה היא אוכלוסיה של שכירים. בשליש השני זו אוכלוסיה של נחמכים. בשליש השלישי מקבלי קיצבאות זקנה וט"ס.

בדיננים השונים בשנים עברו כאשר ניסינו

להצמיד את התמיכה לאחד הקריטריונים שקיימים במשק, אחד מהם היה 40% של השכר הממוצע במשק. הייתה גירסה אחרת של 80% של מקבלי קיצבאות מהמוסד לביטוח לאומי. אני חושב שניתן היום לנתח על בסיס זה. בשני המקרים לגבי שני התחומים, תמיכת סעד עומדת לגבי חלק מהם היא עולה בהרבה על ה-40% של השכר הממוצע במשק. היא איננה יורדת מ-80% של מקבלי קיצבאות מהמוסד לביטוח לאומי. במקרים מסויימים זה אפילו קצת מעל ל-80%.

שם הטבלה הוא השוואת הכנסת משפחת שכיר

למשפחת נתמך ולמשפחת מקבל קיצבת זיקנה באפריל 1974 וביוני 1975, לפי מספר הנפשות במשפחה. "שכיר" - חישוב השכר הממוצע הוא עבור שכיר אחד למשפחה. ההבדל בסכומים בין נפש אחת לעשר נפשות הוא בגין קצבת ילדים. (תוספת ממ"י וקי"ץ לשכר הממוצע). יתכן שישנן משפחות שבהן יש יותר משכיר אחד. הם מבוססים על סמך הנתונים של המוסד לביטוח לאומי והם נתונים מדוייקים ממרץ 1975. ההפרש בין מרץ ליולי עדכנו בהתאם לתוספת יוקר שניתנה במשק. אם נשווה את השינויים שחלו באפריל לגבי יולי 1975 נמצא שהשינויים גדולים יותר בין שלוש הקבוצות חלים בקבוצה של הנחמכים.

אני רוצה להציג רק עובדות. יתכן שגם

זה לא מספיק, אבל אם מדברים על השוואה לגבי מה שמתרחש במשק, כולל הרפורמה, נמצא עובדות שונות ממה שהעלו כאן.

אם תסתכלו בטבלה תראו שאותה קבוצה

של זוג פלוס שלושה, שיחסית בתוך הקבוצה, עלתה פחות מן האחרות. אבל גם פה השיעורים אינם גדולים בהשוואה לשינויים שחלו אצל השכירים שנעים בין 41% ל-78% במשפחות גדולות מאד. ומקבלי קיצבאות ט"ס בין 100% יורד עד 53%. אפילו אם נקח זוג פלוס שניים הנתמך היחיד קיבל תוספת והשינוי הוא 119% ו-116%. הרי בקיצבאות המוסד לביטוח לאומי גם הוא לא עולה על 89%. ואילו לגבי הבודדים וזוגות השינויים בנחמכי סעד היה גבוה יותר מאשר מקבלי הקיצבאות.

א. לנגרמן:
זו טבלה מס' 1 ואני חושב שהיא טבלה
מלמדת ומציגה את הדברים כמו שהם. נעבור

עתה לטבלה מס' 2.

נכון הדבר לגבי חמש נפשות. מדוע בחמש
נפשות השינוי שלפני יולי ולאחר יולי מתבטא ב-24 לירות? - משום שבבניית
הסקלה הזאת לקחנו בחשבון עוות שעשינו אותו קודם ותיקנו אותו.

אם נעשה השוואה לתקופה שלפני יולי ולא
בהשוואה לאפריל כאשר ביולי לקחנו בחשבון את כל המקדמונים על תוספת היוקר
אנחנו נראה שלגבי נתמך אחד זה 470 ל"י בחודש ולגבי 10 נפשות זה מגיע
לסכום של 2450 ל"י לחודש.

לא ניתן היום, לדעתי, להסתכל על המכסה
כדבר העומד בפני עצמו אלא היא חלק של מערכת ההכנסה של האדם בחברה.
ההכנסה מובטחת ממקורות מספר: מקור אחד זה המוסד לביטוח לאומי, ומקור
שני זה מיכסת הסעד - ובהתאם לזה העניין בנוי.

פ. שינמן: כמה הם קיבלו לפני יולי?

א. לנגרמן: זה לפחות מה שהובטח בשעתו שכל התייקרות
שתהיה אם זה בגין התייקרות או בגין תכנית
כלכלית הנחמך קיבל עבורה פיצוי מלא.

מ. ידיד: לגבי מקבל הקיצבה - כמה עכשיו מנכים
לו עבור שכר דירה? - כמה הוא משלם עבור

הילד במעון?

א. לנגרמן: השאלות הן במקומן ואינני רוצה לדחות
אותן באמירה. אני אמציא בימים הקרובים
את טבלאות הזכאות החדשות לכל סוגיהן. לגבי אותה קבוצה נזכרת לא חלו
שינויים מבחינת האפשרויות שהיו להם קודם בכל סוג של עזרה. אם הוא היה
קודם זכאי לקבל עזרה ביתית בשיעור כזה או אחר הוא ממשיך לקבל אותה. ואם
השיעורים החדשים פגעו הם פגעו בשכבות שאינן נתמכות, שהכנסתן גבוהה יותר.
אבל אז צריך לראות אם הכנסתם הריאלית גדלה באותו סדר גודל בהתאם לחיוב
או לא. והחיוב שמטילים על משפחות האלה הוא היום גדול. על משפחות נתמכות
עצמן לא חל שינוי. באשר למשפחות לא נתמכות אשר הכנסתם עולה על מכסת
התמיכה הדבר נחון לשקלול הערך הריאלי של התוספות השונות בשכר בהשוואה
לאחוז הגידול של שכר הלימוד, של שכר הדירה והוצאות אחרות כגון אלה.

אני פחות או יותר אמרתי בשלב זה מה

שהיה לי לומר.

מ. שינמן: אחת הבעיות שהטרידה אותנו, ואם אינני
טועה, בישיבת ועדת השירותים הציבוריים
נשאלה השאלה הזאת, והיא המוטיבציה לעבודה. מצד אחד צריך למנוע שיעור
תמיכה אשר יביא את האיש למחשבה למה לי לעבוד. ואם אדם יוצא לעבודה צריך
לחת לו תמריץ על ידי כך שהוא לא משלם מס על כל לירה שהוא משתכר. במסגרת
הרפורמה נעשה גם בשטח זה העידוד לצאת לעבודה. הדבר הזה לא מתבטא בטבלה
מכיון שזה מתייחס להכנסות נוספות. כל שכיר באשר הוא קודם כל מקבל שתי
נקודות זיכוי שכל אחת בת 100 לירות. כלומר, 200 לירות ראשונות עומדות
לרשותו. מעבר לשתי נקודות הזיכוי ינוכה לאיש סך 30 אגורות מכל לירה שהוא
משתכר. כלומר, אם הוא משתכר 300 לירות ינכו לו רק 30 לירות מס. היות
ואצלנו מצויות אלפי משפחות כאלה יש לשער שכל אותן משפחות תקבלנה גם את
אותה התוספת.

מ שיפמן:

אנחנו, לפני מספר חודשים, כאשר התלבטנו קשות בכל שאלת קביעת מכסת התמיכה למשפחות ליבנו לעצמנו שמכסת הקיום הניתנת למשפחות נזקקות שחסרות מקורות אחרים חייבת להיות שתענה על הצרכים הבסיסיים של קיום המשפחה. לכן קבענו מהם הצרכים הבסיסיים - וזה לא קל. ניסינו להגיע לסלים אשר על פיהם אפשר לאמוד את ההשפעות, ביולי 1975 ובנובמבר בגין הפיחות באנו לאמוד כיצד זה ישפיע על המשפחות. לקחנו את אותם סלים אשר בהם היה גם פרוט של סוגי פריטים ועל פיהם ניסינו לאמוד. מכאן כאשר מדברים על ענין קיום בסיסי למשפחות אי אפשר להגיד שהקיום הוא אך ורק מסכום הקיצבה של הסעד ובלי להכניס את המקורות שהמדינה מעמידה לאותה משפחה. יש לראות את הענין הזה של קיצבאות לילדים יחד עם הצ'ק שנשלח ע"י משרד הסעד כיחידה כוללת אשר צריכה להבטיח את הקיום של המשפחה.

גם פה היו תרעומות מדוע כאשר מדובר בשכיר שעובד שמונה שעות והכנסתו קטנה יזדקק למשרד הסעד - ובצדק - כאן בא המוסד לביטוח לאומי והוציא את אלה כדי שלא יזדקקו למשרד הסעד. אבל לא צריך לראות את זה כשתי מערכות נפרדות.

היו"ר ח. גרוסמן:

בקטגוריה של ההכנסות האלה האם הם לא ניזוקו לגבי חשלום בעד שירותים ולגבי

חשלום בעד שכר דירה?

א. לנגרמן:

אם יש שינוי זה שולי מאד.

מ. שיפמן:

משפחות נתמכות אינן חייבות בחשלום שכר דירה כלל.

י. קדמן:

בחוזה של מצ"ל משרד הסעד כתוב אחרת שנתמכים חייבים בהשתתפות של 10%.

היו"ר ח. גרוסמן:

המסמך הגיע אלינו ועוררנו את הבעיה הזאת.

א. לנגרמן:

שר הסעד הבטיח לחקן את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:

קבלנו את המסמך הזה מהמרכז לשלטון מקומי והבאנו את הנושא לוועדה והוחלט שיש לתקן. רצינו לדעת מה תקנו בענין הזה?

מ. חריש:

אני מבין שאנחנו דנים על שתי בעיות שונות: (1) ההכנסה שניתנת; (2) העומס

שהוטל - ועל זה אין לנו נתונים.

היו"ר ח. גרוסמן:

מר לנגרמן אומר שביחס לשירותים הסוציאליים האוכלוסייה הזאת שהיא נתמכת ע"י הסעד לא ניזוקה ע"י קביעה על חשלום בעד שירותים.

א. לנגרמן:

אני אמציא נתונים בכל הנוגע לדברים האלה.

מ. פרידמן:

אינני חושבת שאפשר להפריד בין שניהם. כל התשוואה בין אפריל ליולי איננה אומרת

לי הרבה.

פעם היתה לנו מלחמה שמכסת התמיכה הגיע
ל-40% של השכר הממוצע במשק וראינו שאם

היו"ר ח. גרוסמן:

נגיע לזה זהו הישג גדול.

מ. פרידמן:

אינני חושבת שאפשר להפריד בין הקיצוצים
של מרץ ושל היום. לפי החישובים הבסיסיים
ביותר היה נראה לי שכל משפחה של סעד היתה צריכה לשלם 100-200 לירות
לחודש עבור דברים שעד היום ניתנו לה בחינם. אפשר היה לכתוב במקום 1050
ל"י סכום של 850 ל"י. כאשר העלו את הקיצבאות של המוסד לביטוח לאומי אפשר
היה לחשוב על זה כפיצוי על אותם קיצוצים של שירותי סעד במרץ אבל הסעד
עושה להיפך, הוא מוריד את המכסה החודשית ומשאיר את המשפחה במצב יותר
גרוע ממה שהיה בפברואר. כל העניין נראה לי כמדיניות מכוונת, לאו דוקא
של משרד הסעד, אלא של הממשלה, שהקיצוצים מתקציב המדינה נעשו לגבי
העניים ביותר. אינני רואה שמשרד הסעד נלחם נגד זה אלא הוא תמיד מנסה
לחת כיסוי יפה לעצם העובדה שנוקקי סעד יותר עניים מאשר לפני חצי שנה.

דבר שני - גם אם נקח בחשבון את מכסת
הקי"ץ אפשר להגיד שאין שינוי עקרוני. אבל לא כל נזקקי הסעד הם משפחות
יהודיות. יוצא מכך שכל משפחה שאינה נהנית מקי"ץ מפסידה בין 100 ל-190
לירות לחודש - מה יהיה איתם?

הערה שלישית - בענין עידוד לעבודה.

לפי הנתונים של משרד הסעד 85% של נזקקי סעד אינם יכולים לעבוד.

א. לצגרמן:

אלה שמקבלים תמיכה מלאה אינם מהווים
85% אלא מחצית האוכלוסיה.

מ. פרידמן:

נוסף לכך ידוע לנו שיש אנשים שזכאים
לקבל תשלום ממשרד הסעד אך הם אינם
פונים משום שזה נחשב לבושה. אז כל המחשבה הזאת שלא צריך להעלות את
הקיצבה כי זה יביא את האנשים למחשבה להפסיק לעבוד היא מוטעית. מה חדאגה?
שנזקקי סעד ייהנו ממינימום של צרכי החיים. האם סכום של 1050 ל"י למשפחה
בת 4 נפשות זה מספיק? - המדיניות הזאת איננה מובנת לי.

היו"ר ח. גרוסמן:

אני הייתי מציעה להתרכז בשאלה הקונקרטיית
ולא בבעיות של מדיניות הסעד. הבעיה

היא האם נתמכי סעד נפגעו ע"י, או ירידת ערך הקיצבאות, או ע"י הקיצוצים
בשירותים הסוציאליים? - עיקר השאלה מתמקדת בענין הילדים.

פ. שינמן:

אני רוצה להבין - יש לנו סך הכל
קיצוצים במכסות סעד במשפחות של חמש
נפשות ויותר - על זה אנחנו צריכים לדון. לאור הטבלה שנמצאת לפנינו
האם יש במכסות הסעד קיצוצים או לא? - אם לוקחים את אפריל מול יולי ביחס
למכסות השירות או יש כאן אפילו הגדלה - איפוא הקיצוץ כאן? - אלא אם
כן הטבלה הזאת איננה אקטואלית בסוף יוני.

י. קדמן:

היא לא היתה אקטואלית והשוואה איננה
נכונה.

מ. חריש:

חלק מן הנתונים שעליהם אנחנו מוכרחים
לדון חסרים לנו.

מ. ידיד:

אני רוצה לקבל תמונה ברורה: (א) האם התשובה הסופית היא חד משמעית שמקבלי מכסות הסעד, לפי הטבלה הזאת, שלא מקצצים להם שום דבר עבור שירותים כמו בנית-הספר ולגבי שכר הדירה? (ב) האם נקבעה מדיניות ברורה לסל מזונות לנפש, ואם ישנה עלייה האם אוטומטית יש עלייה גם בסל המזונות או לא?

היו"ר ח. גרוסמן:

אנחנו יודעים שבמקום 150,000 תלמידים שקיבלו עזרה ותמיכה מיוחדת מקבליים היום רק 50,000 תלמידים. - האם במסגרת הזאת יש גם כאלה שהם נפלו מהרכבת?

א. לנגרמן:

לא.

א. גיבלבר:

לבוא בהזדמנות זו ולהגיד שממשלת ישראל רוצה לאזן את מאזנה בסעד - זה אבסורד. היתה רפורמה במס-הכנסה ומחדפורה הזאת נהנים אלה שמשלמים מס-הכנסה. על ידי כך יוצא שמגדילים את הפער ומשאירים את שכבות הסעד שאינם משלמים מס-הכנסה בפער יותר גדול.

אינני קושר זאת עם ההתייקריות. התשובה היתה בשני אמצעים: - (1) ע"י קי"ץ וזה במילא יקיף את אותן משפחות והכנסתן תעלה. (2) נקודות זיכוי לעובדים שכירים. אני מבין שאוכלוסיה שאין לה ילדים והיא איננה עובדת לא נהנית מזה ואצלה לא חל שינוי לטובה בהכנסה. ישנה טענה נוספת שאתם אמרתם שזה יגדיל ועובדה שזה לא הגדיל. בזמן הדיון על התקציב נצטרך לדון על הבעיה מה צריכה להיות החמיכה שמספקת לצרכים של הנתמך. בשלב זה אנחנו צריכים לבדוק: האם אמנם ע"י ההטבות האלה שדברנו עליהם יש הטבה או לא - מה המציאות?

ישנה טענה שהיו קיצוצים בשירותים, גם בגלל הגרעונות של השלטון המקומי וגם בגלל קיצוצים במשרדי ממשלה מסויימים. אם צריך לצמצם אז מצמצמים הן בחינוך והן בשירותים אחרים. השאלה היא באיזה אוכלוסיה זה פגע ובכמה זה פגע? - אני מבקש להתכים אותי בשני הדברים האלה.

י. קדמן:

שאלה אחת שלא קבלנו תשובה עליה מה לגבי משפחות אשר מקבלות אך ורק מכסות פלוס ממ"י ללא קי"ץ? - עובדה היא שמשפחה כזאת קיבלה עד לחודש אוגוסט, אם היא בת חמש נפשות, 1201 ל"י לחודש. החל מחודש אוגוסט היא מקבלת סכום של 1,105 ל"י - איך משפחה כזאת יכולה לחיות עם פחות כסף ועל סמך מה נקבע הדבר הזה?

הערה שניה - נראה לי שהשוואה עם אפריל 1974 איננה רלוונטית לצורך הענין הזה. אם כך אפשר להשוות את זה עם אפריל 1972 ואז הקיצוץ היה יותר גדול. אני מדבר על ההשוואה שנעשתה יום לפני השינוי. אם החליטו שלפני אוגוסט משפחה צריכה מינימום למחייה סכום מסויים, איך אפשר להחליט אחר כך לפי אחוזים של שנת 1974 ולא להחליט על פי מה שנקבע למשפחה כקצבה מינימלית בתאריך 30.7.75.

הערה לגבי קיצבאות ילדים - נעשה שימוש בקיצבאות לילדים בשביל להוריד כל מיני קיצוצים. כאשר באים בטענה מדוע קיצצו נושא של ציוד ביתי למשפחות מרובות ילדים ענו שהעלו את הקיצבאות עבור ילדים. כאשר מדובר על הקטנת התמיכה אומרים: העלו את הקיצבאות עבור ילדים. קיצבאות לילדים אינן יכולות לשמש תשובה לכל אותם קיצוצים שנעשים בצד השני.

י. קדמן:

בענין הפער היחסי בין השכבה נתמכת לבין השכבה שאיננה נתמכת - אני רוצה לומר שקיצבאות לילדים מקבלת כל האוכלוסיה במשק ללא הבדל מה הכנסתם. לאוכלוסיה הנתמכת זה קוזז ע"י הנמכת קיצבת הסעד. האם לכולם קוזזו או הונמכה להם ההכנסה הפנויה?

היו"ר ח. גרוסמן:

אני סבורה שההסברים שקבלנו הן חשובות חלקיות בלבד. ועדת השירותים צריכה לקבל חשובות לגבי כל השאלות שנשאלו כאן כדי לקבל תמונה כוללת מה המצב של משפחה בעלת כך וכך ילדים, מבחינת ההכנסה, מבחינת התמיכה, מבחינת השירותים שהיא מקבלת. כלומר, ההשוואה בין ההוצאות שיש לה לבין ההכנסות שיש לה. האם מבחינה זאת יש הרעה או יש הטבה, או שיש סטגנציה? - אין לי טענות למשרד הסעד. בינתיים השר חזני נפטר ואנחנו צריכים לקבל חשובה איך מתבצעת ההבטחה שניתנה לוועדת השירותים, שהשירותים הסוציאליים הניתנים דרך הרשויות המקומיות לא פגעו באוכלוסיה הזאת? - והשירותים הסוציאליים הניתנים ע"י הרשויות המקומיות זה כולל גם חינוך וגם דיור וכיו"ב.

נוסף לכך אולי משרד האוצר יסביר לנו פעם איך נצא מהסבך של הפיצול של התשלומים בין הסעד ובין השאר. השאלה ששאל מר קדמן וכך ח"כ פרידמן מצטלבת לגבי הענין של קי"ץ. אני מבינה שבחור אשר משרת בצבא - ואני לא הצבעתי בעד אלא נגד - הוא מוחק מחייו שלוש שנים ובמשך התקופה הזאת הוא היה יכול לקדם את עצמו ולבנות לו בית. הוא זוכה אמנם בדבר אחר אבל הוא מפסיד את הענין שנקרא להסתדר בחיים. לפי מה שאני הבנתי מהדיון שהיה בכנסת שזה לא פוגע ביהודים. מסתבר שזה לא בדיוק כך ושישנה בעיה גם של ערבים וגם של יהודים. מה קורה עם בחור שלמד בישיבה ושאייננו משרת בצבא? - הילדים שלו הם ילדי ישראל לכל דבר. אני הייתי רוצה לדעת בכמה משפחות מדובר שיש להם הרבה ילדים ושאינם מקבלים קי"ץ?

א. לנגרמן:

לגבי משפחות נתמכות אני יכול להמציא את הנתון. לגבי האחרים, אינני יודע.

היו"ר ח. גרוסמן:

את זה האוצר צריך לדעת. צריך לקבל נתונים מה קורה עם משפחה שיש לה לירה אחת מעל למכסה, או 10 לירות מעל למכסה, מבחינת השירותים? - אני כבר לא מדברת על אותן משפחות שהן על הגבול ושלא באות לקבל תמיכה. אני יודעת על הרבה אמהות שלגבי שירותים הן מקבלות פתק ממשרד הסעד לגבי הפטור. מה קורה אם למשפחה אין פתק ממשרד הסעד?

בכל חברה תמצאנה שתי קטגוריות: קטגוריה אחת כאלה שלא רוצים לנצל את מה שמציעים להם ע"י תמיכות וכו', ויש קטגוריה שניה שהם מנצלים את הענין יותר מדי.

אני מקווה שרשמתי לפניכם את כל השאלות שנשאלו כאן והדגש הוא במיוחד על הצמצום בשירותים בהשוואה לקיצוצים בקצבאות.

מ. שיפמן:

בנושא הקונקרטי של התמיכות, הרי הטבלה שמונתת פה זו טבלה שמצביעה על השינויים שחלו. לגבי השאלה השניה האם כתוצאה מכל מה שקרה הורע או שופר מצבם? אנחנו עשינו שתי קבוצות - קבוצה של שכירים וקבוצה של נתמכי סעד. כאשר עושים השוואה בין הקבוצות האלה רואים בברור שלא זו בלבד שהיא הדביקה את הפיצוי אלא הפיצוי הוא גבוה יותר.

מ. פרידמן:

מהן ההוצאות של אותה המשפחה ביום ומהי הכנסתה?

לא זו השאלה כי זו שאלה של מדיניות.

מ. שיפמן:

בכל דיון על הרעה והטבה תמיד מתעוררת
הבעיה הגדולה הכוללת.

היו"ר ח. גרוסמן:

הישיבה ננעלה בשעה 14.30